

Методичні вказівки
до виконання самостійної роботи з дисципліни
«Міжнародні розрахунки та валютні операції»
зі спеціальності «Менеджмент» (освітня програма
«Менеджмент фінансово-кредитної діяльності»)

Міністерство освіти і науки України
Вінницький національний технічний університет

Методичні вказівки
до виконання самостійної роботи з дисципліни
«Міжнародні розрахунки та валютні операції»
зі спеціальності «Менеджмент» (освітня програма
«Менеджмент фінансово-кредитної діяльності»)

Вінниця
ВНТУ
2026

Рекомендовано до видання Радою з якості освіти Вінницького національного технічного університету Міністерства освіти і науки України (протокол № 8 від 19.02.2026 р.)

Рецензенти:

В. В. Боковець, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри підприємництва, логістики та менеджменту ВНТУ

Ю. В. Міронова, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту та безпеки інформаційних систем ВНТУ

Методичні вказівки до виконання самостійної роботи з дисципліни «Міжнародні розрахунки та валютні операції» зі спеціальності «Менеджмент» (освітня програма «Менеджмент фінансово-кредитної діяльності») / уклад. В. В. Зянько. Електрон. текст. дані. Вінниця : ВНТУ, 2026. 33 с.

У методичних вказівках для студентів денної та заочної форм навчання подано структурований навчально-методичний матеріал, що охоплює компетентності та очікувані результати навчання, інформаційний обсяг навчальної дисципліни, тематику практичних занять, тестові завдання для поточного контролю знань, вимоги до підсумкового контролю, принципи академічної доброчесності, а також перелік рекомендованої літератури.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1 КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.....	5
2 ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	7
3 ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	9
Тема 1. Загальні основи регулювання міжнародних розрахунків	9
Тема 2. Валютно-фінансові та платіжні умови зовнішньоекономічних угод.....	10
Тема 3. Ризики зовнішньоекономічної діяльності та шляхи їх подолання	12
Тема 4. Роль банків в організації міжнародних розрахунків.....	14
Тема 5. Умови постачання і документи в міжнародній торгівлі.....	15
Тема 6. Механізм кредитування суб'єктів міжнародних розрахунків	17
4 ТЕСТИ З КУРСУ «МІЖНАРОДНІ РОЗРАХУНКИ ТА ВАЛЮТНІ ОПЕРАЦІЇ»	20
5 ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ ЗНАНЬ.....	27
5.1 Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти	27
5.2 Перелік теоретичних питань поточного контролю	28
6 АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ.....	30
7 РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	31

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Міжнародні розрахунки та валютні операції» орієнтована на формування у здобувачів вищої освіти ґрунтовних теоретичних знань і стійких практичних умінь у сфері міжнародних фінансів, валютних відносин та механізмів здійснення міжнародних розрахунків. Її зміст спрямований на оволодіння сучасними інструментами та методами проведення валютно-грошових операцій, що є необхідними для ефективного управління зовнішньоекономічною діяльністю суб'єктів господарювання, а також для мінімізації та нейтралізації фінансових ризиків, пов'язаних з міжнародною торгівлею та рухом капіталу.

Ця навчальна дисципліна посідає важливе місце в системі фахової підготовки менеджерів, економістів і фінансистів, оскільки має тісний міждисциплінарний зв'язок з такими навчальними курсами, як «Гроші та кредит», «Фінанси», «Міжнародні фінанси», «Фінансовий аналіз та звітність», «Банківські операції», «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності». Водночас вона слугує теоретико-методологічною основою для наукового обґрунтування стратегічних і тактичних рішень комерційних банків та інших фінансових установ у процесі їх функціонування на міжнародному фінансовому ринку.

Метою вивчення дисципліни є формування цілісної системи знань щодо теорії та практики укладання і виконання зовнішньоторговельних контрактів, а також здійснення валютних, розрахункових і кредитних операцій, що супроводжують міжнародні економічні відносини. Особлива увага приділяється вивченню міжнародних платіжних інструментів, форм розрахунків, валютного регулювання та контролю.

Завдання самостійної роботи студентів полягає у поглибленні й закріпленні теоретичних положень з міжнародних кредитно-розрахункових операцій, розвитку практичних навичок організації та проведення міжнародних розрахунків, оцінювання валютних і фінансових ризиків у зовнішньоекономічній діяльності та обґрунтування шляхів їх мінімізації. Крім того, самостійна підготовка передбачає набуття вмінь щодо відкриття та ведення кореспондентських валютних рахунків, а також підготовки, укладання і супроводу зовнішньоторговельних договорів відповідно до міжнародних стандартів і вимог.

1 КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна «Міжнародні розрахунки та валютні операції» є складовою фахової підготовки здобувачів вищої освіти спеціальності «Менеджмент» освітньої програми «Менеджмент фінансово-кредитної діяльності» та спрямована на формування професійних компетентностей, необхідних для ефективного управління фінансовими процесами в умовах розвитку міжнародних економічних відносин. У процесі виконання самостійної роботи здобувачі поглиблюють теоретичні знання та формують практичні навички щодо організації й здійснення міжнародних розрахунків, проведення валютних операцій, управління валютними ризиками та дотримання вимог валютного регулювання.

Опанування матеріалу дисципліни в межах самостійної роботи забезпечує здобуття здобувачами здатності самостійно аналізувати фінансові операції у сфері зовнішньоекономічної діяльності, обґрунтовувати вибір форм міжнародних розрахунків, оцінювати вплив валютних курсів на фінансові результати суб'єктів господарювання, а також застосовувати нормативно-правові акти та міжнародні правила у сфері валютно-фінансових відносин. Сформовані в результаті вивчення дисципліни компетентності є підґрунтям для розвитку управлінських рішень у фінансово-кредитній сфері та підвищення професійної готовності майбутніх менеджерів до практичної діяльності.

Перелік компетентностей, якими повинен оволодіти здобувач в результаті вивчення дисципліни

Інтегральна компетентність – здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачають проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначеності умов і вимог.

ЗК2. Здатність до спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);

ЗК3. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій;

ЗК4. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети;

ЗК5. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);

СК1. Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів;

СК2. Здатність встановлювати цінності, бачення, місію, цілі та критерії, за якими організація визначає подальші напрями розвитку, розробляти і реалізовувати відповідні стратегії та плани;

СК5. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління;

СК8. Здатність використовувати психологічні технології роботи з персоналом.

СК9. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію;

СК13. Здатність планувати фінансово-кредитну діяльність організації та управляти часом.

Очікуваний рівень знань, умінь і практичних навичок, яких повинен досягти здобувач вищої освіти спеціальності «Менеджмент» освітньої програми «Менеджмент фінансово-кредитної діяльності» у процесі виконання самостійної роботи визначають результати навчання з дисципліни «Міжнародні розрахунки та валютні операції». Вони слугують орієнтиром для систематизації та поглиблення навчального матеріалу, а також для формування здатності застосовувати набуті знання у практичній управлінській діяльності у фінансово-кредитній сфері.

Досягнення визначених результатів навчання забезпечує формування у здобувачів умінь самостійно аналізувати процеси міжнародних розрахунків і валютних операцій, приймати обґрунтовані управлінські рішення в умовах валютних ризиків і нестабільності фінансових ринків, а також ефективно використовувати нормативно-правові та методичні інструменти у сфері міжнародних фінансових відносин. Реалізація зазначених результатів навчання сприяє підвищенню рівня професійної підготовки майбутніх менеджерів та їх готовності до практичної діяльності в умовах інтеграції національної економіки у світовий фінансовий простір.

Перелік результатів навчання дисципліни

РН5. Планувати діяльність організації в стратегічному та тактичному розрізах;

РН6. Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність;

РН7. Організовувати та здійснювати ефективні комунікації всередині колективу, з представниками різних професійних груп та в міжнародному контексті;

РН13. Вміти планувати і здійснювати інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення організації (підрозділу);

РН14. Уміти здійснювати операції аналізу, класифікації, узагальнення та порівняння у фінансовій сфері функціонування суб'єктів господарювання із застосуванням надбань сучасної світової та вітчизняної науки;

РН15. Уміти виявляти та класифікувати фінансові проблеми за критеріями їхніх носіїв, сфер суспільного життя, засобів вирішення.

2 ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1

Вступ. Література. Предмет вивчення та задачі курсу.

Тема 1. Основи організації та механізм міжнародних розрахунків

Економічна сутність міжнародних розрахунків; суб'єкти міжнародних розрахунків. Чинники, які впливають на ефективність міжнародних розрахунків.

Способи платежу у практиці міжнародних розрахунків: платіж готівкою, авансовий платіж, платіж у кредит.

Роль національних і колективних валют та золота в міжнародних розрахунках; демонетизація золота.

Тема 2. Валютно-фінансові та платіжні умови зовнішньоекономічних угод

Валюта ціни і методи її визначення.

Визначення валюти платежу та курсу перерахунку валюти ціни у валюту платежу, якщо вони не збігаються.

Визначення умов розрахунків (платежу).

Визначення способу оплати та банків, через які буде здійснюватися розрахунок.

Тема 3. Ризики зовнішньоекономічної діяльності та шляхи їх подолання

Ризики країни та способи захисту від них. Засоби банківського страхування економічних ризиків. Ризик не переказу грошових коштів.

Банківські ризики та способи їх оцінювання.

Валютні ризики та методи їх страхування. Основні підходи до страхування валютних ризиків; валютні застереження і валютні кошики.

Ризики контрагента: їх види та заходи щодо їх страхування. Ризик неплатежу та ризик невиконання контракту.

Змістовий модуль 2

Тема 4 Роль банків в організації міжнародних розрахунків

Система міжбанківських комунікацій. Кореспондентські відносини; кореспондентський рахунок; рахунок «Ностро» і рахунок «Лоро».

Сутність системи СВІФТ; здійснення міжбанківських переказів через стандартизовані системи; передача та обробка інформації через СВІФТ.

Відкриття та ведення валютних рахунків; купівля банками іноземної валюти для міжнародних розрахунків. Позабіржовий, або міжбанківський валютний ринок. Котирування валют; курс покупця; курс продавця.

Тема 5. Умови постачання і документи в міжнародній торгівлі

Сутність та основні частини зовнішньоторговельного контракту. Предмет контракту; ціна і сума контракту.

Умови постачання товару: платіжні умови; пакування і маркування вантажу; форс-мажорні обставини; арбітраж; базисні умови поставок, групи базисних умов поставок за класифікацією ІНКОТЕРМС-2020.

Види документів при міжнародних постачаннях: комерційні документи; транспортні документи; авіанакладні; автодорожні накладні; коносамент; страхові документи; фінансові документи.

Тема 6. Механізм кредитування суб'єктів міжнародних розрахунків

Види кредитів у зовнішньоекономічній діяльності.

Порядок визначення відсоткової ставки за користування кредитом.

Форми кредитування імпортера та процедура отримання ним позики під товар.

Форми кредитування експортера та умови, за яких банк погоджується надати йому кредит.

3 ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Загальні основи регулювання міжнародних розрахунків

1. Економічна сутність міжнародних розрахунків та чинники, що впливають на їх ефективність.
2. Способи оплати при проведенні міжнародних розрахунків.
3. Роль національних і колективних валют та золота в міжнародних розрахунках.

Теми рефератів (презентацій):

- 1) Вплив глобалізації на ефективність міжнародних розрахунків
- 2) Міжнародні розрахунки та їх роль у світовій економіці
- 3) Міжнародні платежі: порівняльний аналіз методів оплати
- 4) Роль електронних платежів у міжнародних розрахунках
- 5) Роль долара та євро в міжнародних розрахунках: перспективи та виклики

Питання для самоконтролю:

1. Які фактори обумовлюють необхідність здійснення міжнародних розрахунків?
2. Як розвиток міжнародних розрахунків відображає еволюцію міжнародних відносин?
3. Яким чином державне регулювання міжнародних розрахунків здійснюється через органи валютного контролю?
4. Чому для України важливо брати участь у міжнародній торгівлі та здійснювати міжнародні розрахунки?
5. Що таке міжнародні розрахунки і які операції вони охоплюють?
6. Які типи операцій включають міжнародні розрахунки, окрім зовнішньої торгівлі товарами та послугами?
7. Як міжнародні розрахунки впливають на зовнішньоекономічну діяльність підприємств?
8. Які чинники впливають на ефективність міжнародних розрахунків?
9. Яка роль банків у здійсненні міжнародних розрахунків?
10. Як розмір зовнішньоекономічних зв'язків країни впливає на участь банків у міжнародних розрахунках?
11. Які особливості міжнародних розрахунків у різних країнах і чим вони відрізняються від внутрішніх розрахунків?
12. Як конвертованість національної валюти впливає на міжнародні розрахунки?
13. Які валюти найчастіше використовуються в міжнародних розрахунках для українських підприємств і чому?

14. Як сприяє євроінтеграція України зміні структури валютних розрахунків у країні?
15. Які тенденції спостерігаються у валютній структурі розрахунків України за останні роки?
16. Які основні способи оплати використовуються в міжнародних розрахунках?
17. Що таке оплата готівкою в контексті міжнародних розрахунків і які умови її використання?
18. Як здійснюється авансовий платіж, і яка його роль у міжнародних торговельних відносинах?
19. У яких випадках аванс може бути здійснений у товарній формі?
20. Які переваги та ризики для експортера та імпортера супроводжують авансові платежі?
21. Як працює система оплати у позику (кредит) в міжнародних розрахунках?
22. Які основні умови кредитного договору у контексті міжнародних розрахунків?
23. Як запобігти неплатежу або запізненню платежу за допомогою гарантійних механізмів, таких як гарантійні листи та підтверджені акредитиви?
24. Що таке кредит з опцією негайного платежу і як він впливає на умови оплати товару?
25. Чому банки відіграють важливу роль у забезпеченні міжнародних розрахунків та які функції вони виконують у цьому процесі?
26. Яким чином золотий стандарт впливав на міжнародні розрахунки до початку XIX століття?
27. Які причини сприяли витісненню золота з міжнародних валютних відносин?
28. Що таке Спеціальні права запозичення (СПЗ) і яку роль вони відіграють у міжнародних розрахунках?
29. Які валютні одиниці стали основними у міжнародних розрахунках після золотого стандарту?
30. Як з'явилася євро і яке місце вона посідає в сучасних міжнародних фінансових розрахунках?
31. Які основні причини призвели до демонетизації золота як грошей?
32. Що стало основою Бреттонвудської валютної системи?
33. Як Ямайська валютна система змінила роль золота в міжнародних розрахунках?

Тема 2. Валютно-фінансові та платіжні умови зовнішньоекономічних угод

1. Валюта ціни і методи її визначення.
2. Визначення валюти платежу та курсу перерахунку валюти ціни у валюту платежу, якщо вони не збігаються.

3. Визначення умов розрахунків (платежу).
4. Визначення способу оплати та банків, через які буде здійснюватися розрахунок

Теми рефератів (презентацій):

- 1) Методи встановлення валюти ціни у міжнародних контрактах: теоретичні та практичні аспекти.
- 2) Особливості визначення валютного курсу при різних валютах ціни та платежу в міжнародних угодах.
- 3) Умови розрахунків у зовнішній торгівлі: аналіз різних підходів.
- 4) Способи оплати у зовнішньоекономічних угодах: вибір та роль банків.

Питання для самоконтролю:

1. Яку роль відіграє організована зовнішньоекономічна діяльність для ефективного економічного розвитку країн?
2. Що є основною умовою здійснення міжнародних торговельних операцій?
3. Які основні питання регулюються зовнішньоторговельним контрактом?
4. Якими законодавчими актами регулюється укладання зовнішньоекономічного договору в Україні?
5. Які фактори враховуються при уточненні грошових, фінансових і платіжних умов зовнішньоторговельного контракту?
6. Як вибір валюти ціни впливає на ефективність зовнішньоторговельної операції?
7. Які методи визначення ціни на товари використовуються в міжнародній практиці?
8. Яка різниця між методом твердої фіксації ціни та методом формулювання принципу визначення ціни?
9. Як визначається рухома ціна в зовнішньоторговельних контрактах?
10. Який метод визначення ціни застосовується для товарів з тривалим терміном постачання?
11. Що таке змішана форма визначення ціни, і коли вона використовується?
12. Як тип товару впливає на вибір валюти ціни на міжнародних ринках?
13. Яка валюта використовується для визначення ціни на сировину, згідно з міжнародними угодами?
14. Яка роль валюти платежу в міжнародних контрактах, і як вона визначається?
15. Що таке валютні ризики і які методи їх страхування використовуються в зовнішньоекономічних операціях?
16. Як зміна валютного курсу може вплинути на суму платежу за контрактом?
17. Які методи хеджування валютних ризиків використовуються банками?
18. Як форвардні і опціонні угоди допомагають у захисті від валютних ризиків?

19. Які три основні питання слід обговорити при визначенні умов оплати у зовнішньоекономічному контракті?
20. Як відрізняються способи комерційного розрахунку на умовах негайної оплати та оплати частинами?
21. Які фактори можуть спричинити затримку негайного платежу?
22. Який максимальний термін перевірки товаросупровідних документів у банку згідно з міжнародною практикою?
23. Як міжнародні валютно-кредитні та розрахункові операції взаємопов'язані в зовнішній торгівлі?
24. Які переваги та недоліки використання документарного інкасо для експортера та імпортера?
25. Чому банківський переказ є найбільш ризикованою формою міжнародних розрахунків?
26. Як платіж на відкритий рахунок відрізняється від інших способів оплати в міжнародній торгівлі?
27. Які причини знижують використання платіжних форм, таких як чеки та векселі, в Україні?
28. Яка форма міжнародних розрахунків є найвигіднішою і надійною для українських імпортерів, зокрема для імпорту в Україну?
29. Які умови необхідно враховувати при визначенні валютних та платіжних умов в контракті?
30. Які фактори важливі при укладанні зовнішньоекономічного контракту щодо платіжних умов?
31. Як міжурядові угоди можуть вплинути на укладання та виконання зовнішньоекономічних контрактів?

Тема 3. Ризики зовнішньоекономічної діяльності та шляхи їх подолання

1. Ризики країни та способи захисту від них.
2. Банківські ризики та способи їх оцінювання.
3. Валютні ризики та методи їх страхування.
4. Ризики контрагента: види та заходи щодо страхування.

Теми рефератів (презентацій):

- 1) Вплив ризиків країни на міжнародний бізнес та способи захисту від них.
- 2) Види банківських ризиків та способи їх оцінювання в контексті зовнішньоекономічної діяльності.
- 3) Валютне страхування як спосіб зниження валютних ризиків у міжнародних операціях.
- 4) Методи страхування контрагентських ризиків у зовнішній торгівлі: теорія і практика.

Питання для самоконтролю:

1. *Що таке ризики країни, і які фактори можуть їх спричиняти?*
2. *Як політична нестабільність може впливати на зовнішньоекономічну діяльність?*
3. *Яким чином економічні умови країни можуть стати ризиками для міжнародної торгівлі?*
4. *Які методи страхування політичних та економічних ризиків застосовують суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності?*
5. *Які інструменти використовують банки для оцінки та мінімізації економічних ризиків при роботі з країнами з високим рівнем політичного та економічного ризику?*
6. *Як впливають економічні показники країни, такі як рівень інфляції та стан платіжного балансу, на зовнішню торгівлю?*
7. *Що таке форфейтингові угоди та як вони допомагають знизити ризики країни?*
8. *Як банк може захистити свої інтереси при роботі з економічно нестабільними країнами?*
9. *Які заходи застосовуються для зменшення ризику неперерахування коштів при міжнародних розрахунках?*
10. *Як політична ситуація в країні може впливати на здатність банку виконувати свої функції?*
11. *Що таке банківський ризик і як він пов'язаний з ризиками країни?*
12. *Які фактори можуть негативно вплинути на фінансову стабільність банку та як їх можна мінімізувати?*
13. *Яким чином банки використовують моніторинг рейтингів країн для управління ризиками?*
14. *Як міжнародна конкуренція в банківському секторі впливає на ризики для*
15. *Що таке валютний ризик і як він виникає під час виконання міжнародних контрактів?*
16. *Як зміна курсу валюти може вплинути на фінансові результати експортерів та імпортерів?*
17. *У чому різниця між прямим та непрямим валютним застереженням?*
18. *Як метод «lead & lags» допомагає знизити валютний ризик у міжнародній торгівлі?*
19. *Які переваги і недоліки має мультивалютне застереження в порівнянні з одновалютним?*
20. *Яким чином хеджування може допомогти компаніям мінімізувати валютний ризик?*
21. *Як обліково-дисконтні операції використовуються для страхування валютного ризику?*
22. *Які методи можуть бути використані для зменшення ризику невиконання контракту в міжнародній торгівлі?*

23. Як можна оцінити надійність контрагента при укладанні міжнародного контракту?
24. Які є основні види валютних ризиків у міжнародній торгівлі і як їх можна уникнути?

Тема 4. Роль банків в організації міжнародних розрахунків

1. Система міжбанківських комунікацій.
2. Система СВІФТ та інші міжнародні системи грошових переказів (МСГП).
3. Відкриття і ведення валютних рахунків, та купівля банками іноземної валюти для міжнародних розрахунків.

Теми рефератів (презентацій):

- 1) Технології міжбанківських комунікацій у контексті міжнародних фінансових операцій
- 2) Роль міжбанківських комунікацій у забезпеченні безпеки та швидкості міжнародних переказів
- 3) Порівняння системи СВІФТ та інших міжнародних систем грошових переказів: переваги і недоліки
- 4) Роль системи СВІФТ у забезпеченні швидкості та безпеки міжнародних фінансових операцій
- 5) Роль валютних рахунків у здійсненні міжнародних розрахунків та організації міжнародної торгівлі

Питання для самоконтролю:

1. Які основні послуги надають банки своїм клієнтам у сфері міжнародних розрахунків?
2. Що таке кореспондентські відносини між банками, і чому вони виникають?
3. У чому різниця між А-кореспондентом і Б-кореспондентом?
4. Що таке кореспондентський рахунок «Nostro» і «Loro»? Як вони функціонують?
5. Які переваги та ризики існують при відкритті кореспондентських рахунків у різних валютах?
6. Що таке овердрафт за кореспондентським рахунком і коли його можна отримати?
7. Як використовуються рахунки «Vostro» у міжнародних розрахунках?
8. Яким чином банки контролюють залишки на своїх кореспондентських рахунках?
9. Чому при виборі банку-кореспондента важлива надійність та платоспроможність?
10. Які документи супроводжують відкриття кореспондентського рахунку?
11. Як встановлення кореспондентських відносин може знизити ризики для банків?

12. *Що таке SWIFT код і в чому його значення для здійснення міжбанківських переказів?*
13. *Яка основна різниця між рахунком банку та IBAN?*
14. *Як працює система SWIFT для забезпечення безпеки міжнародних переказів?*
15. *Чому важливо стандартизувати формати банківських повідомлень для міжнародних операцій?*
16. *Які основні складові міжнародного переказу через SWIFT?*
17. *Які обмеження існують для фізичних осіб при використанні SWIFT для міжнародних переказів?*
18. *Які переваги і недоліки має використання системи SWIFT порівняно з іншими міжнародними системами переказів, такими як Western Union чи MoneyGram?*
19. *Які умови необхідні для здійснення SWIFT-переказу за кордон в іноземній валюті?*
20. *Що таке валютний рахунок і які операції можна здійснювати на ньому?*
21. *Як регулюється відкриття валютних рахунків для нерезидентів-інвесторів в Україні?*
22. *Які причини змушують експортера продавати іноземну валюту?*
23. *Чому імпортерам необхідно купувати іноземну валюту для розрахунків?*
24. *Що таке біржовий валютний ринок, і яка його роль у визначенні курсу валют?*
25. *Як визначається курс національної валюти на валютному ринку: що означає пряме та непряме котирування?*
26. *Що таке маржа в контексті валютних операцій і яку роль вона відіграє в прибутках банку?*

Тема 5. Умови постачання і документи в міжнародній торгівлі

1. Характеристика зовнішньоторговельного контракту.
2. Умови постачання товару. Правила Інкотермс 2024.
3. Види документів при міжнародних постачаннях.

Теми рефератів (презентацій):

- 1) Основні елементи та особливості укладання зовнішньоторговельних контрактів.
- 2) Інкотермс 2024: зміни та нововведення порівняно з попередньою версією.
- 3) Практичне застосування Інкотермс 2024 у міжнародній торгівлі.
- 4) Типи документів у міжнародній торгівлі, їх функції та значення для виконання контрактів.

Питання для самоконтролю:

1. *Що є основою здійснення комерційних закордонних операцій між двома партнерами, які перебувають у різних країнах?*
2. *Як називається договір про купівлю-продаж товару або надання послуг у міжнародній комерційній практиці?*
3. *Які документи додаються до зовнішньоторговельного контракту залежно від форми міжнародних розрахунків?*
4. *Що таке "зовнішньоекономічний контракт" і які обов'язки містить?*
5. *Як оформлюється зовнішньоторговельний контракт, і які етапи цього процесу?*
6. *Які основні розділи входять до складу зовнішньоторговельного контракту?*
7. *Які пункти містить розділ "Ціна і сума контракту" в зовнішньоторговельному контракті?*
8. *Що визначається в розділі "Платіжні умови" зовнішньоторговельного контракту?*
9. *Яка роль пакування і маркування вантажу в зовнішньоторговельному контракті?*
10. *Як регулюється ситуація, коли виникають претензії щодо виконання контракту?*
11. *Що таке форс-мажор і як він впливає на виконання зобов'язань за контрактом?*
12. *Як вирішуються спори між сторонами зовнішньоторговельного контракту згідно з умовами договору?*
13. *Що таке Incoterms і яку роль вони відіграють у зовнішньоторговельних контрактах?*
14. *Які основні завдання покладаються на сторони при використанні умов постачання за базисом Incoterms?*
15. *Як розділяються правила Incoterms 2020 за типом транспорту і які основні групи умов постачання існують?*
16. *Чим відрізняються базиси постачання EXW та FCA? Як це впливає на обов'язки сторін?*
17. *Які є переваги і недоліки застосування умов постачання EXW для продавця та покупця?*
18. *Як розшифровується термін FAS і для яких видів перевезень він найчастіше використовується?*
19. *У чому полягає різниця між умовами постачання FAS та FOB?*
20. *Що визначає правило постачання CFR і які обов'язки покладаються на продавця і покупця?*
21. *Як умовами постачання CIF визначається відповідальність за страхування товару?*
22. *Які обов'язки має продавець за умовами постачання CIP та DDP в порівнянні з іншими правилами Incoterms?*
23. *Як визначається момент переходу ризику при застосуванні терміну*

FOB?

24. *Які вимоги до митного оформлення товарів за умовами різних базисів постачання?*
25. *Які економічні вигоди має покупець при застосуванні правила FCA?*
26. *Які основні типи документів використовуються при міжнародних постачаннях товарів?*
27. *Які документи належать до комерційних, транспортних, страхових, сертифікатів якості та фінансових?*
28. *Чим відрізняються комерційний рахунок-фактура і рахунок-проформа?*
29. *Які обов'язкові реквізити повинні бути вказані в комерційному рахунку-фактурі?*
30. *У чому полягає роль консульської легалізації комерційного рахунка, і чому це важливо?*
31. *Які функції виконує коносамент в процесі міжнародних постачань?*
32. *Як відрізняються іменний, ордерний і коносамент на пред'явника?*
33. *Яку інформацію містить авіаційна вантажна накладна?*
34. *Яким чином оформляються транспортні документи для різних видів транспорту (залізничний, авіаційний, автомобільний, морський)?*
35. *Як виглядає процес страхування товару при умовах CIF і CIP? Яку інформацію містить страхова заява?*

Тема 6. Механізм кредитування суб'єктів міжнародних розрахунків

1. Види кредитів у зовнішньоекономічній діяльності.
2. Порядок визначення відсоткової ставки за користування кредитом.
3. Форми кредитування імпортера та процедура отримання ним позики під товар.
4. Форми кредитування експортера та умови, за яких банк погоджується надати йому кредит.

Теми рефератів (презентацій):

- 1) Порядок визначення відсоткової ставки за користування кредитом у міжнародних фінансових операціях
- 2) Форми кредитування імпортера в міжнародних розрахунках та процедура отримання позики під товар
- 3) Форми кредитування експортера та умови надання кредиту з боку банку
- 4) Роль Світового банку та Міжнародного валютного фонду у кредитуванні зовнішньоекономічної діяльності
- 5) Форми кредитування та фінансування, що використовуються у міжнародних торгових операціях

Питання для самоконтролю:

1. *Яка роль кредитування у зовнішній торгівлі та які переваги воно надає експортерам і імпортерам?*
2. *Які основні види кредитів використовуються у зовнішньоекономічній діяльності?*
3. *Що таке міжнародний фірмовий кредит і які його основні форми?*
4. *Як оформляється міжнародний фірмовий кредит векселем або на відкритий рахунок? У чому полягають відмінності між цими двома способами?*
5. *У чому полягає суть авансового платежу в рамках міжнародної торгівлі і коли він використовується?*
6. *Як міжнародні банківські кредити допомагають компаніям в зовнішній торгівлі? Перерахуйте основні способи надання таких кредитів.*
7. *Яка різниця між фінансовим і експортним кредитами? Наведіть приклади їх використання.*
8. *Що таке міжнародний урядовий (державний) кредит і які умови його надання?*
9. *В чому полягають особливості змішаних міжнародних позик і які кредити до них відносяться?*
10. *Як класифікуються кредити за термінами користування та які основні форми короткострокового кредитування використовуються?*
11. *Як визначається рівноважна відсоткова ставка на ринку позичкових капіталів?*
12. *Які чинники впливають на встановлення відсоткової ставки за кредитами?*
13. *Перерахуйте основні етапи процедури визначення кредитних лімітів банком для позичальника.*
14. *Які фактори враховуються при оцінці кредитоспроможності потенційного позичальника?*
15. *Які роль і значення має кредитування для розвитку зовнішньоекономічної діяльності та міжнародної торгівлі в цілому?*
16. *Що таке переказний вексель (тратта) і як він використовується у міжнародних розрахунках?*
17. *Які основні етапи процесу акцептної операції? Охарактеризуйте кожен з них.*
18. *У чому полягає різниця між звичайною комерційною позикою і акцептною позикою?*
19. *Що таке акцептна позика та хто є акцептантом? Які ризики вона знижує для експортера?*
20. *Що таке акцептно-рамбурсний кредит і як він відрізняється від звичайної акцептної позики?*
21. *Які види акредитивів застосовуються в міжнародних розрахунках, і в чому полягає їх основна відмінність?*
22. *Як здійснюється процес надання позики під забезпечення продукції, що*

- імпортується? Перелічіть етапи цього процесу.*
- 23. Які умови повинні бути виконані для надання позики під забезпечення товаром?*
  - 24. Які переваги прямого банківського кредитування для імпортера та експортера?*
  - 25. Які основні функції спеціалізованих експортно-імпортних банків?*
  - 26. Що таке експортне кредитування та в чому полягає його основна особливість?*
  - 27. Як класифікуються експортні кредити за термінами та як вони застосовуються в міжнародній торгівлі?*
  - 28. Які умови надання авансу на умовах інкасо для експортерів?*
  - 29. Що таке факторинг, і як він використовується в експортному кредитуванні?*
  - 30. В чому полягає сутність форфейтингу в міжнародних фінансових операціях?*

4 ТЕСТИ З КУРСУ «МІЖНАРОДНІ РОЗРАХУНКИ ТА ВАЛЮТНІ ОПЕРАЦІЇ»

1. Валютна система – це:

- сукупність валютних цінностей;
- державно-правова форма організації валютних відносин;
- інституційний механізм, що визначає відносини з приводу купівлі-продажу іноземної валюти;
- сукупність економічних відносин, пов'язаних із функціонуванням валюти, сформованих на основі інтернаціоналізації господарських зв'язків.

2. Які переваги дає країні конвертованість національної валюти?

- конвертованість валюти сприяє залученню іноземного капіталу для здійснення інвестицій в економіку країни;
- виробники та споживачі країн із конвертованою валютою мають можливість обирати дешевші товари та реалізовувати продукцію на найбільш вигідних зовнішніх ринках;
- сприяє підвищенню продуктивності праці;
- скорочує грошовий обіг усередині країни.

3. Валютне котирування – це:

- підвищення ціни валюти внаслідок заходів, що здійснюються державою;
- встановлення (фіксація) курсу іноземної валюти в національних грошових одиницях;
- встановлення курсу іноземної валюти відносно валюти даної країни на основі чинних законів, норм і правил;
- масовий продаж нестійких валют в очікуванні їх девальвації та скупка валют-кандидатів на ревальвацію.

4. Валютна спекуляція – це:

- операції на валютному ринку з метою отримання прибутку від змін валютних курсів у часі або на різних ринках, що супроводжуються навмисним прийняттям валютного ризику;
- банківська та біржова діяльність, а також операції фізичних і юридичних осіб, пов'язані з купівлею-продажем іноземної валюти;
- метод директивного регулювання валютного курсу шляхом встановлення меж його коливань;
- стратегія валютних операцій, спрямована на пошук найбільш ефективних способів переміщення коштів між країнами.

5. Базова валюта – це:

- грошова одиниця даної країни, що використовується у зовнішньоекономічних зв'язках та міжнародних розрахунках;

- валюта, яка вільно та необмежено обмінюється на інші іноземні валюти;
- валюта, відносно якої котируються інші валюти в певній країні або фінансовому центрі;
- валюта, що функціонує виключно в межах однієї країни та не обмінюється на інші іноземні валюти.

6. Валютний паритет – це:

- контракт на право купити або продати протягом договірного року за заздалегідь встановленою ціною певну суму валюти;
- тверде, офіційно встановлене співвідношення обміну однієї валюти на іншу;
- валютний курс, що автоматично змінюється в межах встановленого діапазону залежно від ринкової кон'юнктури;
- міжнародна валюта або грошова одиниця, призначена для використання поряд з іншими валютами в офіційних резервах.

7. Виберіть правильні висловлювання:

- збільшення обсягу грошової маси в країні веде до зростання курсу національної валюти;
- девальвація національної грошової одиниці робить вигіднішим експорт;
- експорт капіталу з країни призводить до зростання курсу національної валюти;
- фіксований валютний курс формується виключно на основі попиту і пропозиції.

8. До елементів світової валютної системи належать:

- міжнародні платіжні засоби;
- механізм встановлення та підтримки валютних курсів;
- порядок балансування міжнародних платежів;
- умови конвертованості валют.

9. Які переваги дає країні конвертованість національної валюти?

- сприяє підвищенню попиту на національні товари та послуги;
- робить внутрішній ринок відкритим для іноземної конкуренції;
- сприяє зростанню інфляції;
- конвертованість валюти автоматично призводить до її ревальвації.

10. Міжнародна валютно-кредитна установа, що має статус спеціалізованої установи ООН і була створена на Бреттон-Вудській конференції 1944 р., називається:

- Світовим банком;
- Європейським банком реконструкції та розвитку;
- Міжнародним валютним фондом;
- Банком міжнародних розрахунків.

11. Валютна угода – це:

- міжнародна угода між двома або кількома державами з питань регулювання валютних розрахунків;
- експорт товарів за заниженими цінами внаслідок зниження валютного курсу;
- міжурядова угода про взаємний залік зустрічних вимог;
- разове цілеспрямоване втручання центрального банку у валютний ринок.

12. Валютна лихоманка – це:

- підвищення курсу валюти внаслідок державних заходів;
- встановлення офіційного курсу іноземної валюти;
- визначення валютного курсу на основі нормативно-правових актів;
- масовий продаж нестійких валют в очікуванні їх девальвації та скупка валют-кандидатів на ревальвацію.

13. Валютна операція – це:

- операції з метою отримання прибутку від змін валютних курсів;
- банківська, біржова діяльність, а також операції фізичних і юридичних осіб з купівлі-продажу іноземної валюти;
- метод директивного регулювання валютного курсу;
- стратегія переміщення капіталу між країнами.

14. Замкнута валюта – це:

- грошова одиниця, що використовується у міжнародних розрахунках;
- валюта, яка вільно обмінюється на інші валюти;
- валюта, відносно якої здійснюється котирування;
- валюта, що функціонує лише в межах однієї країни та не обмінюється на інші валюти.

15. Слабо рухома фіксація валютного курсу – це:

- контракт на купівлю або продаж валюти в майбутньому;
- офіційно встановлений валютний паритет;
- валютний курс, що може автоматично змінюватися в межах установленого діапазону за умови тривалого відхилення ринкової ціни;
- міжнародна резервна валюта.

16. Регульована фіксація – це:

- межі відхилень валютного курсу в умовах золотого стандарту;
- збір при обміні іноземної валюти;
- премія при валютній конвертації;
- система, що передбачає зміну номінального валютного курсу у разі тривалої незбалансованості платіжного балансу.

17. Виберіть правильні висловлювання:

- девальвація означає зниження ціни іноземної валюти в національній валюті;
- девальвація зменшує вигоди експортерів;

- ревальвація відповідає інтересам експортерів товарів;
- у сучасних умовах ревальвація означає тривале й стійке підвищення курсу валюти на світових валютних ринках.

18. Основою національної валютної системи є:

- встановлена законом грошова одиниця держави;
- валютний курс;
- конвертованість валюти;
- базова валюта.

19. Валютний демпінг – це:

- міжнародна валютна угода;
- експорт товарів за заниженими цінами внаслідок зниження курсу валюти країни-експортера;
- міжурядовий залік взаємних зобов'язань;
- валютна інтервенція центрального банку.

20. Валютний кошик – це:

- набір валют, щодо якого визначається середньозважений курс однієї валюти;
- співвідношення валютних активів і зобов'язань банку;
- курсове співвідношення для перерахунку цін;
- валютне угруповання держав.

21. Валютний коридор – це:

- операції на валютному ринку з метою отримання прибутку від змін валютних курсів;
- банківська та біржова діяльність з купівлі-продажу іноземної валюти;
- метод директивного регулювання динаміки валютного курсу шляхом встановлення нижньої та верхньої меж його коливань;
- стратегія переміщення коштів між країнами.

22. Валютний курс – це:

- ціна грошової одиниці однієї країни, виражена в грошових одиницях іншої країни;
- курс, що формується виключно в умовах вільного ринку;
- курс, що впливає з валютного паритету;
- курс розрахунків за угодою на другий робочий день після її укладання.

23. Колективна резервна грошова одиниця – це:

- валютний контракт;
- валютний паритет;
- механізм повзучої фіксації курсу;
- міжнародна валюта або грошова одиниця, що використовується поряд з іншими валютами в офіційних резервах.

24. Валюта може бути:

- вільно конвертованою;
- частково конвертованою;
- неконвертованою;
- кредитною.

25. Головною метою Європейського банку реконструкції та розвитку є:

- сприяння економічному розвитку та ринковим перетворенням у країнах з перехідною економікою;
- збереження та створення робочих місць;
- скорочення заборгованості країн ЄС;
- стабільність цін і захист від інфляції.

26. Валютний кліринг – це:

- міжнародна валютна угода загального характеру;
- валютний демпінг;
- міждержавна угода про взаємний залік зустрічних вимог і зобов'язань;
- валютна інтервенція центрального банку.

27. Валютна позиція – це:

- валютний кошик;
- співвідношення вимог і зобов'язань банку в іноземній валюті;
- валютний коефіцієнт;
- валютне угруповання держав.

28. Конверсія (оборотність) валюти може бути:

- замкнутою і неконвертованою;
- повною і частковою;
- за поточними операціями та за операціями руху капіталу і кредитів;
- платіжною і резервною.

29. Біржовий курс – це:

- загальне визначення валютного курсу;
- курс, що формується в результаті ринкових коливань на валютній біржі;
- паритетний курс;
- курс розрахунків «спот».

30. Євровалюта – це:

- грошові кошти різних країн, розміщені на депозитах у банках за межами країни їх емітента;
- долари, що обертаються в Європі;
- фунти стерлінгів поза Великобританією;
- дефіцит платіжного балансу США.

31. Виберіть правильні висловлювання:

- подорожчання національної валюти означає зменшення кількості національної валюти для купівлі одиниці іноземної;
- подорожчання національної валюти знижує її конкурентоспроможність на світовому ринку;
- курс, вільна зміна якого не допускається, називається фіксованим;
- здешевлення долара означає зниження ціни іноземної валюти в доларах.

32. Збільшення курсу національної валюти сприяє:

- зростанню імпорту та скороченню експорту;
- збільшенню експорту і зменшенню імпорту;
- дефіциту платіжного балансу;
- скороченню золотовалютних резервів.

33. Валютна інтервенція – це:

- міжнародна валютна угода;
- валютний демпінг;
- клірингова угода;
- разовий цілеспрямований вплив центрального банку на валютний ринок шляхом купівлі або продажу іноземної валюти.

34. Валютний коефіцієнт – це:

- валютний кошик;
- валютна позиція;
- курсове співвідношення, що використовується для перерахунку цін і грошових сум;
- валютна зона.

35. Національна валюта – це:

- грошова одиниця держави, що використовується у внутрішньому та зовнішньоекономічному обороті;
- вільно конвертована валюта;
- базова валюта;
- замкнута валюта.

36. Фіксований валютний курс – це:

- загальне визначення валютного курсу;
- біржовий курс;
- курс, встановлений на основі міждержавного валютного паритету;
- курс «спот».

37. Євродолари – це:

- усі валюти в європейських банках;
- долари США, розміщені на депозитах у банках за межами США;

- фунти стерлінгів поза Великобританією;
- наслідок дефіциту платіжного балансу США.

38. Девальвація валюти означає, що:

- ціни іноземних валют у національній валюті знизилися;
- уряд підвищив ціну золота;
- офіційний курс національної валюти знижено відносно іноземних валют;
- зросла внутрішня купівельна спроможність валюти.

39. Валютна зона – це:

- валютний кошик;
- валютна позиція банку;
- валютний коефіцієнт;
- угруповання держав для проведення узгодженої валютної політики.

40. Конвертована валюта – це:

- національна валюта;
- валюта, що вільно та без обмежень обмінюється на інші іноземні валюти;
- базова валюта;
- замкнута валюта.

5 ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ ЗНАНЬ

Відповідно до вимог регламенту навчального процесу для успішного засвоєння знань здобувачами вищої освіти та об'єктивного їх оцінювання здійснюється систематичний поточний контроль знань, наприкінці вивчення курсу передбачається підсумковий контроль. Контроль знань здобувачів вищої освіти здійснюється на практичних заняттях.

Поточний контроль організовано у формі вибіркового усного опитування (до 10 балів за кожну усну доповідь), написанні рефератів (до 30 балів за реферат) та виконання практичних завдань (до 10 балів за кожне практичне завдання). Модульний контроль організовано у формі стандартизованого опитування за теоретичними питаннями, виконання тестових завдань.

Підсумковий контроль передбачає складання іспиту в усній формі.

Під час підсумкового контролю враховуються результати здачі всіх видів навчальної роботи згідно із структурою кредитів. Підсумковий контроль знань здійснюється в кінці опанування освітнього компоненту шляхом додавання загальної кількості балів, отриманих під час навчання та іспиту.

5.1 Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Оцінювання знань, умінь та навичок здобувачів з окремих видів роботи та в цілому за модулями (в балах):

Вид роботи	Семестр 1	Разом	Семестр 2	Разом
	M1		M2	
1. Усна доповідь (1 доповідь – 10 балів)	30	30	10	10
2. Реферат (презентація) (30 балів)	30	30	30	30
3. Практичні завдання (1 завдання – 10 балів)	10	10	10	10
Колоквіум (25 балів)	30	30	25	25
Усього за модуль	100	100	75	75
Іспит				25
Всього		100		100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS
90 – 100	A
82-89	B
75-81	C
64-74	D
60-63	E
35-59	FX незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5.2 Перелік теоретичних питань поточного контролю

1. Яка економічна суть міжнародних розрахунків і які основні функції вони виконують?
2. Які основні чинники впливають на ефективність міжнародних розрахунків? Охарактеризуйте кожен з них.
3. Як зміна валютного курсу може впливати на ефективність міжнародних розрахунків?
4. Перерахуйте та охарактеризуйте основні способи оплати при проведенні міжнародних розрахунків.
5. Які переваги та недоліки має кожен з способів оплати?
6. У чому різниця між акредитивом і гарантією в міжнародних розрахунках?
7. Яку роль відіграють національні валюти в міжнародних розрахунках? Які проблеми виникають при використанні національних валют?
8. Чим відрізняються колективні валюти (наприклад, євро) від національних валют у міжнародних розрахунках?
9. Яку роль золото відіграє в сучасних міжнародних фінансових операціях?
10. Що таке валюта ціни і як вона визначається при укладанні контракту на міжнародні поставки?
11. Які методи визначення валюти ціни використовуються в міжнародній торгівлі?
12. Як визначається валюта платежу в зовнішньоторговельному контракті?
13. Як здійснюється перерахунок валюти ціни в валюту платежу, якщо вони не збігаються? Охарактеризуйте методи розрахунку.
14. Як визначаються умови розрахунків у міжнародних контрактах? Які основні умови можуть бути прописані в контракті щодо платежів?
15. Як впливають умови платежу на успішність зовнішньоторговельної операції?
16. Що таке ризик країни і які основні його види?
17. Які способи захисту від ризиків країни використовуються в міжнародних розрахунках?
18. Які банківські ризики існують при проведенні міжнародних розрахунків? Охарактеризуйте основні з них.
19. Яким чином банки оцінюють ризики у зовнішньоекономічній діяльності? Які інструменти використовуються для їх мінімізації?
20. Що таке валютний ризик і як він може вплинути на зовнішньоторговельну операцію?
21. Які методи страхування валютних ризиків застосовуються у міжнародних розрахунках?

22. Які основні ризики контрагента можуть виникнути під час міжнародних розрахунків?
23. Які існують методи страхування ризиків контрагента в міжнародних фінансових операціях?
24. Яка роль міжбанківських комунікацій у здійсненні міжнародних розрахунків?
25. Опишіть основні системи міжбанківських комунікацій, що використовуються для міжнародних платежів.
26. Що таке система СВІФТ і яка її роль у міжнародних розрахунках?
27. Порівняйте СВІФТ з іншими міжнародними системами грошових переказів (МСГП).
28. Який порядок відкриття та ведення валютних рахунків для здійснення міжнародних розрахунків?
29. Як банки здійснюють купівлю іноземної валюти для міжнародних розрахунків?
30. Що таке зовнішньоторговельний контракт і які основні його складові?
31. Які умови повинні бути вказані у зовнішньоторговельному контракті щодо міжнародних розрахунків?
32. Що таке Інкотермс 2024 і які основні зміни були внесені в правила цієї редакції?
33. Охарактеризуйте основні умови постачання товару за Інкотермс 2024.
34. Які документи є обов'язковими для міжнародних постачань товарів?
35. Перерахуйте основні види документів, які супроводжують міжнародні розрахунки та постачання товарів.
36. Які основні види кредитів використовуються в зовнішньоекономічній діяльності?
37. Порівняйте різні види кредитів, що використовуються для фінансування зовнішньоторговельних операцій.
38. Як визначається відсоткова ставка за кредит у міжнародних фінансових операціях?
39. Які чинники впливають на відсоткову ставку при кредитуванні імпортерів та експортерів?
40. Охарактеризуйте форми кредитування, які можуть бути використані імпортерами при отриманні позики під товар.
41. Яка процедура отримання позики під товар для імпортера в міжнародній торгівлі?
42. Які форми кредитування доступні експортерам? Охарактеризуйте умови, за яких банк може надати кредит експортеру.

6 АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей);

- посилення на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Порушенням академічної доброчесності учасниками освітнього процесу є:

- академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

- самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних, раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

- фабрикація – вигадкування даних чи фактів, що використовують в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

- фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;

- списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти;

- обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу;

- неправомірна вигода – грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги матеріального або нематеріального характеру, що їх обіцяють, пропонують, надають або одержують безоплатно чи за ціною, нижчою за мінімальну ринкову, без законних на те підстав, що призводить на необ'єктивності оцінювання;

- хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі, яке призводить на необ'єктивності оцінювання;

– необ’єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Дотримання принципів академічної доброчесності здобувачами вищої освіти регулюється Положенням про академічну доброчесність в Державному вищому навчальному закладі «Вінницький національний технічний університет», затверджене Вченою радою Університету (протокол № 5) від 23.12.2021 р., введене в дію наказом ректора від 24.12.2021 № 392.

7 РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2121-14> (дата звернення: 5.01.2026).

2. Про валюту і валютні операції : Закон України від 21.06.2018 р. № 2473-VIII). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19> (дата звернення: 5.01.2026).

3. Про обіг векселів в Україні : Закон України від 05.04.2001 р. № 2374-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2374-III#Text> (дата звернення: 5.01.2026).

4. Про факторинг : Закон України від 03 червня 2025 р. № 4466-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4466-20#Text> (дата звернення: 5.01.2026).

5. Положення про порядок здійснення банками операцій за акредитивами : затв. постановою Правління Нац. банку України від 03.12.2003 р. № 514 (зі змінами та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1213-03#Text> (дата звернення: 5.01.2026).

6. Положення про порядок здійснення банками операцій за гарантіями в національній та іноземних валютах : затв. постановою Правління Нац. банку України від 15.12.2004 р. № 639 (зі змінами та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0041-05#Text> (дата звернення: 5.01.2026).

7. Положення про порядок здійснення операцій з чеками в іноземній валюті на території України : затв. постановою Правління Нац. банку України від 29.12.2000 р. № 520 (зі змінами та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0152-01#Text> (дата звернення: 5.01.2026).

8. Положення про структуру валютного ринку України, умови та порядок торгівлі іноземною валютою та банківськими металами на валютному ринку України : затв. постановою Правління Нац. банку України від 02.01.2019 р. № 1 (зі змінами та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0001500-19> (дата звернення: 5.01.2026).

9. Уніфіковані правила та звичаї для документарних акредитивів № 600 від 01.07.2007 р. / Міжнародна торговельна палата. URL: <http://consultant.parus.ua/?doc=00GTQ81A59> (дата звернення: 04.01.2026).
10. Береславська О. І. Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції в сучасних умовах. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 208 с.
11. Береславська О. І. Міжнародні розрахунки та валютні операції : навч. посіб. Ірпінь : Університет ДФС України, 2019. 368 с.
12. Зянько В. В., Єпіфанова І. Ю., Мельничук Д. П. Міжнародні розрахунки і валютні операції : навч. посіб. Вінниця : ВНТУ, 2021. 106 с.
13. Зянько В. В., Нечипоренко Т. Д. Віртуальні активи крізь призму вітчизняної практики: ризикоорієнтованість та імплементація. *Фінанси України*. 2022. № 3. С. 88-106. URL: <https://doi.org/10.33763/finukr2022.03.088> (дата звернення: 03.01.2026).
14. Зянько В., Нечипоренко Т. Цифрова трансформація банківського сектору: сучасні тренди та вектори розвитку. *Innovation and Sustainability*. 2025. № 4. С. 6-21. URL: <https://doi.org/10.31649/ins.2024.4.6.21> (дата звернення: 28.12.2025).
15. Миценко І. М., Бабець І. Г. Трансформація системи управління зовнішньоекономічною та інвестиційною безпекою України в умовах глобалізації : монографія / Центральноукраїн. нац. техн. ун-т. Кропивницький : Поліграф-Сервіс, 2021. 464 с.
16. Beakaert G., Hodrick R. J. *International Financial Management*. 3rd ed. Cambridge : University Press, 2017.
17. Buckley A. *Multinational Finance*. 8th ed. Pearson Education Limited, 2020.
18. Hull J. C. *Options, Futures and Other Derivatives*. 11th ed. Pearson, 2021.
19. Zianko V., Nechyporenko T. Artificial intelligence in the financial sector of Ukraine: A driver of development and a factor of modernization. *Innovation and Sustainability*. 2023. № 3 (3). С. 6-21. DOI: <https://doi.org/10.31649/ins.2023.3.6.21>.
20. Zianko V., Nechyporenko T. Current Status and Features of the Development of Technoparks in Ukraine. *Science and Innovation*. 2023. № 19 (6). P. 87-105. DOI: <https://doi.org/10.15407/scine19.06.0877>.
21. Zianko V. V., Nechyporenko T. D. Financial Security of Banks in the Digital Space: Current Challenges and Adaptation of Financial Instruments. *European Vector of Economic Development*. 2025. № 2 (39). P. 104-118. DOI: <https://doi.org/10.32342/3041-2153-2025-2-39-8>.
22. Zianko V., Nechyporenko T. Impact of artificial intelligence on business models and competitiveness of enterprises. *Економіка. Фінанси. Право*. 2025. № 1. С. 10-15. DOI: <https://doi.org/10.37634/efp.2025.1>.
23. Zianko V., Nechyporenko T., Zianko Vit. Quintessence and imperatives of strengthening the financial security of the country in the conditions of the digital economy. *Економіка. Фінанси. Право*. 2024. № 3. С. 26-30. DOI: <https://doi.org/10.37634/efp.2024.3.5>.

Електронне навчальне видання

Віталій Володимирович Зянько

**Методичні вказівки до виконання самостійної роботи з
дисципліни «Міжнародні розрахунки та валютні операції»
зі спеціальності «Менеджмент» (освітня програма
«Менеджмент фінансово-кредитної діяльності»)**

Рукопис оформлено В. Зянько

Редактор Н. Кравчук

Оригінал-макет підготував В. Зянько

Підписано до друк 26.02.2026 р.
Гарнітура Times New Roman.
Зам. № 2026-024

Видавець та виготовлювач
Вінницький національний технічний університет,
Редакційно-видавничий відділ.
ВНТУ, ГНК, к. 114.
Хмельницьке шосе, 95,
м. Вінниця, 21021.
press.vntu.edu.ua;
E-mail: rvv.vntu@gmail.com.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
серія ДК № 3516 від 01.07.2009 р.